

సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

ప్రారంభం

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రి గారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కాముది'కి ఆతీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

1. ఇలా మీరడిగితే...

ఏవిటిదీ? ఎందుకూ? నువు సినీమాల్లో పాటలు రాసావు. రాస్తున్నావు...బానే రాసావు. బానే రాస్తున్నావు. అందుకే గదా నీ పాటల్ని విన్నాం, ఔనన్నాం, ఆదరించాం, కాస్తాో కూస్తాో కూడా కట్టబెట్టాం.

మేమెప్పుడో వినేసిన పాటల్ని మళ్ళీ పిలకట్టుకు లాకోచ్చి ఇలా అచ్చేసి మా ముందు పెట్టడం ఎందుకూ?

పెన్నుచ్చుకు రాసే ప్రతివాడూ తన రాతల్ని 'అచ్చు'గా చూసుకోవాలని ముచ్చటపడతాడు. తప్పేం లేదు. కానీ, తన రాతలకి, మళ్ళీ, ముందో మాటా, వెనకో మాటా తగిలించడం దేనికట?

రాసేసిందేదో రాసేసి, మా మొహన పారేస్తే, మాకింత తీరికా, ఓపికా, దొరికినప్పుడు అటూ యిటూ తిరగేసి మాకు తోచిన అభిప్రాయం మేవేర్పాటు చేసుకుంటాం కదా?

అలా మేం ఏదో ఒకటి అనుకునేలోపునే, ఏంవనుకోవాలో, ఎలా అనుకోవాలో ముందే సూచించేటట్టు ఈ పీఠికలూ, ఆముఖాలూ పేట్టి మమ్మల్ని ఇంటలెక్చువల్ బ్లాక్ మెయిల్ చెయ్యడం దేనికట?

'అబ్బెబ్బే అదెం కాదూ, నా పాటల పాటవం మీకు పూర్తిగా అర్థం అయిందో లేదో, నా 'కవిహృదయం' వివరించడం నా ఉద్దేశం' అని వినయాలు పోయావనుకో!

'రాసిందాంట్లో ఏంవుండో పోల్చుకోలేనివాళ్ళం అని నువు మా స్థాయిని కించబరిచినట్లువుతుంది. పోనీ అలాక్కాకపోతే, నువు టీకా టిప్పణీ చెబితే తప్ప అర్థం కానట్టు ఎందుకు రాయాలి' అని అడగబుద్ధేస్తుంది.

భాషా భోధపడక, భావమూ కోరుకుడు పడక, నిఘంటువుల్ని, విమర్శకుల్ని, వ్యాఖ్యాతల్ని పట్టుకుని దేవులాడవలసినంత అగత్యం మాక్కులిగించడానికి నువ్వేమన్నా వేదాలు విరచిస్తున్నావా, ఉపనిషత్తులు ఉల్లేఖిస్తున్నావా, బ్రహ్మసూత్రాలు సృష్టిస్తున్నావా?

అప్టరాల్ సినిమాపాటలు! ఓ మూణ్ణిమిషాలపాటు ఇలా విని, అలా చూసి, ఓహో! ఆనో, ఓరాయనో! ఆనో ఒక్కముక్కలో మాయిష్టాయిష్టాలు తేల్చేసుకుని ఒదిలించేసుకోవలసిన ఈ లలితగీతాల్లో ఏంవంత నిగుఢ రహస్యాలు నిక్షిప్తమై ఉన్నాయట?

'అయో, మరీ అంత సీనేం లేదూ, ఊరికే ఈ పాటలు ఏయే సినిమాలకి రాసానో, ఎవరు మ్యూజిక్కు చేసారో, ఎవరు పాడేరో, ఎవరు ఆడేరో, ఎవరు, ఎక్కడ, ఎలా చిత్రీకరించారో, ఈ పాటలు రాసిన నేపథ్యంలో ఉన్న కష్టనష్టాలేవీ, వగైరా డేటా అంతా మీకు చెబితే, కాస్తా ధ్రుల్లింగా ఉంటుందేమో" అనే ఊహతో గానీ ఇలా అచ్చున పడ్డావా?

డబ్బులిచ్చుకుని సినిమా చూసి, డబ్బులిచ్చుకుని కాసెట్టుకొని, విన్నది చాలక, మళ్ళీ డబ్బులిచ్చుకుని అవే పాటల్ని ఇలా పుస్తకంగా కూడా కొని చదవాలని మార్కెటవంత ఉబలాటం ఉంటుంది నువ్వే చెప్పు - మరీ అంత మొహమాటం పెట్టడం తప్ప?

2. ఇలా ఒదులిచ్చుకుంటాను

బిడ్డకి పెళ్ళి చేసి, అత్తారింటికి సాగనంపేటప్పుడు, అమ్మా నాన్నా చేతనయిన మేరకి చీరాసారే పెట్టుకుంటారు. అక్కడితో ఆగక, కళ్ళంట నీళ్ళు కూడా పెట్టుకుంటారు, పిల్లకి పెళ్ళి చేయడం అనేది, చేయక తప్పని తప్పుపని కాదు కాబట్టి. అది మంచిపనే. సంతోషించదగ్గ పనే. కానీ ఇన్నాళ్లూ పెంచుకున్న పేగు బంధం, ఇంటి పేరు మార్పుకుని మరో ఇంటికి వెళ్ళి పోతూ కలిగించిన అనుభూతిలోని తియ్యని చేదు అది. ఈ అంపకాల సన్నివేశంలో ఓ కంట పన్నీరు ఓ కంట కన్నీరూను.

పాట రాయడం నా వృత్తి మత్రమే కాదు, ప్రవృత్తి కూడా.

"గాలి పల్లకిలోన తరలి నా పాట పాప ఊరేగి వెడలె!

గోంతు వాకిలిని మూసి మరలి తను మూగబోయి నా గుండె మిగిలె!

నా హృదయమే నా పాటకి తల్లి

నా హృదయమే నాకు ఆలి

నా హృదయములో ఇది సినీవాలి!

అని ఎప్పుడో పాతికేళ్ళ క్రితం రాసుకున్నాను.

పాటరాసి, అడిగిన అయ్యచేతిలో పెట్టేసి పన్నెపోయిందనుకోమంటే, నా మనస్సూరుకోదు. ఆ పాటకి ఎంత మేరకి ఎలాంటి ఆదరణ లభించింది, ఆశించిన మేరకి, ఆదరణ లభించక ఏ మూల మూగపోయిందో అన్న ఆరటం నన్ను కుదురుగా ఉండనివ్వక, 'మూవీమేనా' లో సాగనంపేసిన తర్వాత కూడా, అప్పుడప్పుడు నా పాటని మోసుకువెళ్ళిన గాలిని కుశలం కనుక్కుంటూ వుంటాను.

ఆ గాలి, కొన్ని సార్లు, 'నీ ఫలానా పాట బానే ఉందటయ్య! వాళ్ళూ వీళ్ళూ అంటుంటే, అనుకుంటుంటే చెవిని వేసుకొచ్చాను' అని, శుభవార్తల సుమగంధాలు చల్లుతూ ఉంటుంది.

ఆ గాలి మరికొన్నిసార్లు, అబ్బే! నీ ఫలానా పాట తాలూకు చడీ చప్పుడూ వినబడ్డం లేదయ్యా! ఏదైపోయిందో పాపం!"అంటూ మౌనపు ముళ్ళతో గిల్లుతూ ఉంటుంది.

ఆ మరికొన్నిసార్లు మనసు చిన్నబోతుంది.

అలా చిన్నబోయిన మనస్సు, తనలో తనే ఆరాటంగా అనుకునే 'అయ్యో!లూ, 'అరే'లూ మీతో పంచుకోవడం అనేది ఈ పుస్తకంలో పొందుపరిచిన పాటల మొదటి ఉద్దేశ్యం.

పాట అనేది, ముఖ్యంగా 'సినిమాపాట' అనేది, కాగితపు పొత్తిళ్ళలో, కలం ప్రసవించిన నాడున్న రూపంతోనే 'అక్షరాలా' అలాగే 'అత్తింటికి వెళ్ళుదు.

పుట్టింతర్వాత, దర్శక నిర్మాతల పొరోహిత్యంతో, బారసాల జరుపుకుని 'ఓకే!' అని నామకరణం పొందుతుంది.

అటుపైన మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ కట్టబెట్టే 'బాణీ' వేసుకుని ఈడేరుతుంది.

ఆ తర్వాత రికార్డింగ్ థియేటర్లో 'గారీపూజ' చేసుకుని ఆర్కెస్ట్రా మేళ తాలాల్ని, 'కోరస్' చెలికత్తెల్ని వెంటబెట్టుకుని, గాయనీ గాయకుల స్వరాలు సింగారిచుకుని, కెమెరా సాక్షిగా, వెండితెర మంటపాన వధువుగా ఒదుగుతుంది.

ఈ ప్రయాణం అనేక ప్రయాసలు, మజిలీలు. ఆ కాశీ మజిలీ కథలన్ని టినీ ఏకరవు పెట్టడంకూడా నా ఉద్దేశం కాదు.

సర్వాంగసుందరమై, గాన యోగ్యమైన గేయ రూపంలో ఉన్న పాటల్లోని, "రచన" మాత్రమే విడిగా తీసి, పుస్తకంగా వేసి, శ్రోతని, "పఠిత'గా' మారి, 'నా పాటని, వినకుండా, చూడకుండా, పాడాకుండా, కేవలం చదవండి!' అని అడగడం ఎందుకూ? అంటే కాస్త వివరంగా మనవి చేసుకుంటాను. మీరు...

3. సరే కానీ అంటే.....

సినిమా పాటకి ప్రజల్లో ఎంత పలుకుబడి ఉందో, అంతకంతా ఒక విధమైన 'తేలిక" భావం కూడా ఉంది.

కవిత్వం వేరు. సిని కవిత్వం వేరు. సినిమా పాటల్లో సాహిత్య విలువలు వెతకడం అంటే 'నేతి బీరకాయలో నెయ్యిని వెతకడంలాంటిది' అని సారస్వతలోకంలో ఒక చిన్నచూపు.

'పాతకాలం పాటల్లో ఉన్న మాధుర్యం, భావము, మృదుత్వం ఈ కాలం పాటల్లో లేవు. ఒకటే మోత. ఒకటే హోరు. ఒక్క ముక్క వినిపించదు. ఒకవేళ వినిపించినా, వినాల్సినంత విలువైన ముక్కలు లేవు. ఏవో అవకతవక పలుకులూ, అసభ్య కూతలూ తప్ప' అని చాలా మందిలో నిరసన భావం.

'బీట్. రిథిమ్, కిక్కు ఉండాలి గాని, బుర్ర తినేసే పొయెట్రి ఎవడిగ్గావాలి' అని యువతరంలో పాటలోని 'మాట' పట్ల ఒక అవహేళన.

ఇవన్నీ గమనిస్తూ ఉంటే ఒక పాటల రచయితగా మాత్రమే కాక, ఒక తెలుగువాడిగా, స్పందించే మనసున్నవాడిగా నాకు ఒక రకమైన కలవరం కలుగుతూ ఉంటుంది.

సినిమా పాట పట్ల సమాజంలో ఉన్న, ఈ నిరసనలో ఎంతో కొంత నిజం లేకపోలేదు. కానీ కొంత అసహనం, ఉపేక్ష కూడా ఉన్నాయి.

పిల్లలూ, పెద్దలూ, పామరులూ పండితులూ అంటూ ఏ భేదాలు లేకుండా, ఆబాలగోపాలాన్ని అల్లుకుంటూ అలరించే సకల కళల సమన్వయవేదిక అయిన చలన చిత్ర మాధ్యమం ఎంత శక్తిమంతమైందో, సమాజంమీద, దాని ప్రభావం, ఎలాంటిదో, ఎంతటిదో గుర్తిస్తే సినిమా పట్ల మన దృక్పథంలోనూ, ఆలోచనల్లోనూ కొంత సీరియస్ నెస్ చోటు చేసుకుంటే.

ఈ రకమైన అసహనం ఉపేక్ష కాస్త తగ్గుతాయి.

సినిమాలోని, కథ కథనం, ఆహార్యం, వస్త్రధారణ, సంగీతం, నాట్యం, ఇత్యాది అంశాలన్ని ఈ పుస్తకం వరకు అంశాలన్నీ ఈ పుస్తకం వరకు అప్రస్తుతం గనుక, నా కలవరాన్ని నా కలం వరకే పరిమితం చెయ్యదలుచుకున్నాను.

పాట అనేది ఏవిటి, దాని పుట్టు పురోత్తరాలేవిటి, అన్నంత పెద్ద కాన్వాసుకి ఇక్కడ అవకాశం లేదు.

ప్రపంచ సినిమా, భారతదేశపు ఇతరభాషల సినిమా అంటూ అంత దూరం నేను వెళ్ళనూ లేను., మిమ్మల్ని తీసుకువెళ్ళనూలేను. నా ప్రజ్ఞకాని, అనుభవం కాని, బహుస్వల్పం. కనుక, నా గోడేదో తెలుగు సినిమా పాట వరకే.

ఇంక, సాహిత్యము, కవిత్వము అంటే ఏవిటి అనే ప్రశ్నకి సర్వజనామోదమైన ఏకాభిప్రాయాన్ని సాధించడం అంటే, కుందేటికొమ్ము వెతకడం లాంటిదే గనక అది కూడా వదిలేద్దాం.

కవిత్వం అనేది ఒక బ్రహ్మ పదార్థంలాంటిది. ఎవరి ప్రమాణా లను బట్టి వారు, ఎవరి అభిరుచినివారు, వారికి తోచిన రీతిలో నిర్వచించుకుంటారు కనుక, సినిమా పాటల్లో కవిత్వం ఉంటుందా, ఉంటే ఎంత ఎలాంటిది లాంటి కసరత్తు వల్ల కాళ్ళ పీకు తప్ప మరే ప్రయోజనం లేదు.

సినిమా పాట అనేది ఓ ప్రత్యేకమైన కోవకి చెందినది.ఇది వినబడ్డం మాత్రమే కాకుండా, కనబడ్డం అనే పని కూడా, ఒకానొక చిత్ర కథనం నాటకం ఆడుతుండగా, సందర్భంగానో, మధ్యలో వెళ్ళి, అలా కాస్తేపు ఆడి పాడి వెళిపోతూ ఉండడం అన్నమాట.

సినిమా పాటని రసజ్ఞుడు, చెవులారా వింటూ, కళ్ళారా చూస్తూ కథారా భరిస్తూ త్రిపాత్రాభినయం చెయ్యాలి.

ఈ త్రివేణి సంగమంలో, గీత "రచన" స్వర గంగ, చిత్ర యమునల అడుగున అంతర్వాహిని అయిన 'సరస్వతి' ప్రవాహంలా ఉంటుంది.

భాషపట్ల, సంస్కృతి పట్ల, విలువల పట్ల, కళావికాసం పట్ల అక్కర వున్న ప్రతిఒక్కరూ...

ఎప్పటికప్పుడు ఎంతో కొంత ప్రయాసపడి, ఆ అంతర్వాహినిలోని సరస్వతిని సమీక్షిస్తూ ఉండాలి. లేకపోతే, క్రమంగా, ఆ 'అంతర్వాహిని' సారస్వత లక్షణాలు అంతరించిపోయి, స్వరగంగ, చిత్రయమునల ద్వివేణి సంగమ చలన 'చిత్ర'కేళికి నేపథ్య సంగీతం వినిపించే గులకరాళ్ళ గలగల సవ్వడి మాత్రం మిగులుతుంది.

ఈ గోలకీ నీ పుస్తకానికి ఎలా లింకు పెట్టదలచుకున్నావు శాస్తులూ?!' అని....

4. మీరు కనుబొమలెగరేస్తే...

సినిమా పాటలద్వారా ఆనుపమానమైన కవనశక్తిని కదం తొక్కించి, తమిళప్రజల హృదయాల్లో పట్టభిషిక్తుడై, తమిళరాష్ట్ర ఆస్థాన కవిగా మన్నన పొందిన కణ్ణదాసన్ గారికి కైమోడ్పుగావోస్తూ,

"సినిమా పాటల కవిగానే నోబేల్ పైజే పొందడం నా ఆశయం" అని స్పష్టంగా ప్రకటించిన వైరముత్తుగారి సంకల్ప సైర్యానికి జేజేలు పలుకుతూ,

సినిమా పాటల ద్వారానే, మనిషి మనిషినీ మనసు మనసునీ తడిమి, తడిపి, నిలువెల్లా కరిగించి, అల్పక్షరాల్లోని అనల్పార్థ నిస్స తిని, అతి సామాన్యుడి కూడా పరిచయం చేసి, మన'సుకవి'గా, తెలుగువారి నీరాజనాలందుకున్న ఆత్రేయగారి స్మృతికి అంజలి ఘటిస్తూ

సారస్వతసీమలో సంపాదించుకున్న ఆధిపత్యానికి, అగ్రవీథానికి ఏ మాత్రం తగ్గని స్థాయిని, సినీ కవిగా కూడా సాధించుకున్న పింగళి, సముద్రాల, మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీ, దాశరథి, ఆరుద్ర, కొసరాజు, డా.సినారె, ఆదిగా గల సినీ కవి కుల ఆచార్య వరులకు అభివాదం చేస్తూ,

సినిమా పాటని సంపూర్ణమైన వాణీ విలాసంతో, స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి కలిగిన కవితా శిల్పంగా మలచే ప్రక్రియలో, తెలుగు సినిమాపాటని 'శారదనీరద రాగచంద్రికా విలసితమైన విహాయస వీధుల్లో, భారతీ సామ్రజ్యపు బావుటాగా ఎగరేసిన వేటూరి సుందరరామమూర్తిగారికి వినవుంగా ప్రణమిల్లుతూ..

'సినిమా కవి కేవలం, మాటల్ని పోగు చేసి మూటలు గట్టడం మాత్రమే చెయ్యడని, అవసరమైన చోట అవకాశం వున్నచోట, వెన్నెల కిరణాల సత్యాన్ని సహృదయులు గమనించాలనీ, గుర్తించాలనీ, విన్నవించుకోవడానికి, ఈ విధంగా మీ సమక్షానికొచ్చాను' అని సవినయంగా మనవి చేస్తాను.

"శ్రీశైలం మల్లన్న శిరసొంచేనా, చేనంతా గంగమ్మ వాన" -శ్రీ దేవులపల్లి

"కనుపాప కరువైన కనులెందుకు-తనవారె పరులైన బ్రతుకెందుకు"- శ్రీ మల్లాది

"కలలోనే ఒక మెలకువగా - ఆమెలకువలోనే ఒక కలగా" -శ్రీ పింగళి

" బాధే సౌఖ్యమనే భావన రానీవోయ్ " -శ్రీ సముద్రాల

" అగాధమౌ జలనిధిలోన ఆణిముత్యమున్నటులే శోకాల మడుగున దాగి సుఖమున్నదిలే " - శ్రీ శ్రీ

" రాయిన్నెన కాకపోతినీ రామపాదము సోకగా"- శ్రీ ఆరుద్ర

"పోయినోళ్ళు అందరూ మంచోళ్ళు ఉన్నోళ్ళు పోయినోళ్ళ తీపిగురుతులు" - శ్రీ ఆత్రేయ

"పిట్ట మనసు పిసరంతైనా ప్రపంచమంతా దాగుంది" - శ్రీ దాశరథి

ప్రాణమున్న మనిషి కన్న శిలలే నయమనిపించును" -డా . సినారె

"ఏతవేసి తోడినా ఏరు ఎండదు పొగిలిపొగిలు ఏడ్చినా పుంత నిండదు" -శ్రీ జాలాది.

ఇలా, ఇలాంటివే, ఇంతకు మించినవే, తెలుగు సినీ కవులె ప్రతి ఒకరి కలం నుంచీ జాలువారిన అమృత శిఖరాలు ఎన్నో ఉదాహరణలు ఇవ్వచ్చు. సమయానికి గుర్తుకు రాక స్థలం సరిపోక, ఇంకా ఎందరో మహానుభావుల పేర్లు, వారి సృజనాత్మక శబ్దచిత్రాలు వివరించలేకపోతున్నాను.

పై ఉదాహరణలనూ, అలాంటివాటిని, పరిశీలిస్తే....

ఆ వాక్యాలు చదువుతూనే అవి మాములు పొడి పొడి మాటలు కావనీ, వాటిల్లో అంతర్లీనంగా, 'ఇది ఇంతే' అని చెప్పడానికి వీలేనంత విషయం దాగి ఉందని తెలుస్తుంది

మాములు కంటికి కనిపించని ఏవో ఎన్నో దృశ్యాలు , ఆ వాక్యాలు చదువుతుంటే మనో నేత్రానికి కనిపిస్తాయి.

ఫలానా రాగమో,ఫలానా విధానమో చెప్పకపోయినా, ఆ వాక్యాలు, ఊరికే ఉత్తి వచనంలాగా కాకుండా, ఏదో పైకి వినిపించని నిశ్శబ్ద సంగీతంలో స్వరాల ఊయలలూగుతున్నట్టు గుండెకి వినిపిస్తుంది.

అంటే, కథో, సన్నివేశమో, పాత్రలో, బాణీయో, గాత్రమో, వాద్యాలో, ఏవో సహాయం చెయ్యకుండానే, ఏమీ చెప్పనక్కరలేకుండానే ఈ వాక్యాలు భావాన్నీ, చిత్రాన్ని, సంగీతాన్ని తమలో నిసర్గంగా పొందుపుకుని స్వతంత్రంగా మనగలుగుతున్నాయి అని అర్థం అవుతోంది.

ఈ లక్షణాన్నే లిరికల్ స్టైల్ అంటారు. పాటలోని పదాలు 'లిరిక్' అవునా కాదా తేల్చడానికి ఒకే పద్ధతి.

కాగితం మీద రాసుకుని, మౌనంగా కళ్ళతో చదువుతూ ఉంటే, ఆ పాటని విన్నప్పుడు కలిగే అనుభూతిని మించిన రసానందాన్ని కలిగిస్తే అది పాట మాత్రమే కాదు, లిరిక్ కూడా అవుతుంది.

ఛందస్సులో గణాలు సరిపెడితే "అన్నిమందులు ఇచ్చట అమ్మబడును" 'అప్పికట్లకు ఆలూరు ఆరుమైళ్ళు' లాంటి మాటలు ఏ విధంగా పద్యలు కావో,

సంగీతపు బాణీకి సరిగ్గా అతికేటట్టు మాటలు పొదిగినంతలో అది పరిపూర్ణమైన అర్థంలో పాట అవుతుంది.

సంగీతపు పాట గుఱించి రెండు వేరు వేరు అభిప్రాయాలున్నాయి. రెండూ సుష్టమైనవే. ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకమైనా, దేని దృష్టినుంచి చూస్తే అది నూటికి నూరుపాళ్ళు సమర్థనీయమే.

ఒక్కటి సినిమాలో పాట అనేది ఒక మ్యూజికల్ రిలీఫ్. అంతే అంతకుమించి సినిమా పాట ఎక్కువ "చోటు", గౌరవమూ కోరకూడదు.

సినిమా పాట ఆ కథని, పాత్రలనీ ఆధారం చేసుకుని ఉంటుంది కనుక, భాషలోనూ, భావంలోనూ ఆ పరిమితుల్ని అతిక్రమించి, సినిమా 'కవి' తన సొంత భావాలు చొప్పించకూడదు.

సెకెనుకి ౨౪ ప్రేముల్లో పరిగెత్తే చిత్రాన్ని చూస్తున్న ప్రేక్షకుడి చెవిలో పడే ఈ పాటల్లోని 'పదాలు", మెదడు మీదకి కవాతు చేస్తూ ఉంటే, ప్రేక్షకుడు పాటల వెనుక దృశ్యాన్ని చూడాలా, పాటాడే వాళ్ళ ఆట చూడాలా, లేక , పాటల్లో ఏముందో, ఎంత ఉందో అని కళ్ళూ మూసుకుని ఆలోచనలో పడాలా?

ఆ మాట కొస్తే శ్రీశ్రీ గారైనా, విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారైనా సరే సినిమాకి వెళ్ళేటప్పుడు సినిమాకి వెళ్తున్నామనే అనుకుంటారు గానీ, 'కవితా సమావేశానికి' వెళ్తున్నామనుకోరు కదా!

పైగా, సినిమా చూసే ప్రేక్షకులందరూ కవులలో, ఫిలాసఫర్లలో కారు. సినిమాలో కథైనా, సన్నివేశమైనా, మాటైనా, పాటైనా, తమకి అర్థం అయేటట్టు అందుబాటులో ఉండేటట్టుగానే ఉండాలి గాని, "దిగిరాను దిగిరాను భువికి" అని చెట్టెక్కి కూచోకూడదు.

ప్రేమ, కోపం, బాధ, సంతోషం, భయం, ఉత్సాహం, ఇలాంటి భావాల్ని మామూలు ప్రజలు ఏ విధంగా వ్యక్తీకరిస్తారో, పాటల్లో ఉన్న పదాలు కూడా అలాగే వ్యక్తీకరించాలి.

"నువు బావున్నావు!" "నిన్ను చూస్తే ఏదో చెయ్యాలనిపిస్తోంది!" "నిన్ను తంతాను" ఓరి దేవుడా ఈ బాధలన్నీ ఎలా పడను?" "అయ్యో అలా ఏడవకు" "పాపం! వాడికెంత కష్టం వచ్చిందో!"... ఇలాంటి మాటలే స్వరాలు తోడుక్కుని, వాద్యాలు తగిలించుకుని, 'చప్పుడు' - చేస్తే పాటలవుతాయి ఆ స్వరాలు అవీ తీసేస్తే మాములు మాటలే అవుతాయి. అవాలి కూడా అంతేగాని, ఒక మాటంటే దాని వెనకాల బోల్డు అర్థాలు వుండి, అవి కొంచం బోధపడి, కొంచం బాధపడక, బాధపెట్టే 'పెద్ద పెద్ద కవిత్వాలురా బాబూ!' అనిపించేలా ఉండకూడదు.

అదన్నమాట సంగతి. మరీ అభిప్రాయం శుద్ధతప్పు అనగలమా? అందువల్ల సాధారణంగా ఈ అభిప్రాయాన్ని అనుసరిస్తూ పల్లవించే సినిమా పాటకి సంగీతం ప్రాణవాయువు. అది వుంటే మాట-పాటగా బతుకుతుంది. ఆ బాణీ, ఆ కమ్మని గొంతులు 'చేయూత ఇవ్వం' అని తప్పుకుంటే, ఆ పాటని రాసేవాడు వచ్చి, 'ఇదగో వినండి' అని అనడానిగ్గాని, వినడానిగ్గాని, అనుకోవడానిగ్గాని, చదవడానిగ్గాని, చెప్పడానిగ్గానీ ఏమీ ఉండదు.

ఇంక రెండో రకం అభిప్రాయం

మాట ఎక్కడైతే మూగబోతుందో, పాట అక్కడ మొదలవుతుంది. మామూలు భాష సరిపోనంత, సున్నితమైన, లోతైన, విశాలమైన భావాలు వ్యక్తం అవుతాయో ఆ పద్ధతిలో ఉంటేనే పాటకి, "గీతం" అని చెప్పుకునే పరపతి ఉంటుంది.

సినికవి కూడా, ప్రాధమికంగా కవే గనుక అయితే (ఓసారి శ్రీశ్రీగారో ఎవరో చమత్కరించారు.... మనకి వర్షవర్షూ... లేరు, గోల్డ్ స్మిత్ లూ లేరు, "వర్డ్స్ స్మిత్"లు తప్ప! అని)

సినిమా పరిధుల్ని అతిక్రమించకుండానే పాత్రల ఔచిత్యాన్ని భంగపరచకుండానే, తన పాట, సాహితీలోకం, పౌరసత్వాన్ని పొందగలిగేలా రాయగలడు. రాయవచ్చు. రాయాలి.

ఈ అభిప్రాయంలో కొద్దిగా 'అత్యాశ' ఉండేమోగాని, ఏ మాత్రం అంగీకరించడానికి వీలేని 'అనర్హత' లేదేమో కదా!

"నా ఉచ్చ్వాసం కవనం! నా నిశ్వాసం గానం" అంటూ, కళాతపస్వి శ్రీ కాశీనాధుని విశ్వనాథ్ గారి ఆశీస్సులతో 'సినీ కవి' గా నా నడత మలుపు తిరగడానికి ముందు నుంచే నేను రెండో అభిప్రాయం వైపు మొగ్గు చూపేవాణ్ణి.

పాత హిందీపాటలు మన సినీ కవులు, అనేక సందర్భాల్లో అనేకసార్లు సృష్టించిన, మచ్చలేని అచ్చమైన 'కవితలు'గా చెలామణి కాగలిగే సత్త ఉన్న పాటలు వింటూ, నా అభిప్రాయం బొత్తిగా నేల విడిచిన సాము కాదని-కాస్త మనసు పెడితే లొల్లాలు పడాలకి, అన్నమాచార్య, త్యాగయ్యూదుల గురుకులంలో 'అక్షరాభ్యాసం' చేయించి, 'విద్యాబుద్ధులు" ఒంటబట్టేలా చేయించవచ్చనీ అనిపించేది.

క్రమక్రమంగా తెలుగు పలుకుబడి, తెలుగులోని తేనెతేటల తియ్యదనం, చిక్కిపోతున్న ఈ రోజుల్లో, కంప్యూటర్, ఇంటర్నెట్ ఇత్యాది హిరణ్యాక్షుల చేతుల్లో, భూగోళం చాపచుట్టలా చుట్టుకుపోతూ, గ్లోబలైజ్ అయిపోతూ ఉండడం వల్ల కాస్త ఓపిగ్గా, తీరిగ్గా, కూచుని చదివే అలవాటు, నిలబడి 'మాట్లడుకునే' సరదా, అన్ని పోయి, పరుగులు పెడుతున్న కాలంలో, పుస్తకాలు, సభలు,

చర్చలు, సమాలోచనలూ అన్నీ 'అవుటాఫ్ ఫేషన్' అయిపోతున్న నాగరికతలో, ఇంకా ప్రజలందరి అకట్టుకోగలుగుతున్న ఈ 'చలనచిత్ర' వేదిక ద్వారా అయినా, భాష, భావం, ఆలోచన, స్పందన, లాంటి విలువల్నికాపుకాసే ప్రయత్నం ఎందుకు చెయ్యకూడదు?

ఇలాంటి నా కలవరం అంతా పైకి వెళ్ళ బోసుకోవడానికి నాకు దొరికిన సువర్ణావకాశం, సినిమాల్లో పాటలు రాయగలిగే పని దొరకడం.

ఏ కవికి అయినా సినీ కవి కాగలగడం గొప్ప అదృష్టం అని నేను భావిస్తాను. ఎందుకంటే, బైట కవిగా ఉంటే ఎప్పుడో ఏదో స్పందన కలిగి రాసేందుకు ప్రేరణనిస్తుంది. సినీ కవిగా ఉంటే, స్పందన కలిగేదాకా ఎదురు చూసే వీలేదు. "స్పందన" కలిగించుకోవడమే. ప్రతిపాటా ఒక సవాల్. ఇన్ని రకాలుగా ప్రేరేపించి, ఇన్ని రకాలుగా వ్యక్తీకరించమని నిరంతరం వెంట తరిమే అవకాశం ఇక్కడ, ఈ పనిలో తప్ప బైట దొరకదు.

అలా రాయవలసి వచ్చిన ప్రతిపాటని, నా అభిరుచికి తెరలు వెయ్యకుండా, అలాగని సినిమా పాట పరిధిని దాటకుండా, రాయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.

అలా రాసిన పాటల్లో కొన్నిటిని ఏరి, పుస్తకంగా తేవడంలో, అందమైన శిల్పాన్ని ఏ కీలుకా కీలు విరిచి "ఇదిగో ఈ చెయ్యి చూడండి, ఈ కాలు చూడండి!" అని చూపించే కోణంగితనం లేదు.

స్వరమైత్రీ వల్ల, గాత్ర బాంధవ్యం వల్లా పదము అందగిస్తుంది అన్న మాట ఎంత సత్యమో మిత్రులో బంధువులో చేయూత నిచ్చి నడిపిస్తే తప్ప తన చరణాల మీద తాను నిలదొక్కుకోలేనివాడు, అప్రయోజకుడు, అసమర్థుడు, పరాధీనుడూ, ఊతకర్త లేనిదే నడవలేని వికలాంగుడు అవుతాడన్నది కూడా అంతే సత్యం కనుక,

తమ స్వరలయతో నా పాటను నర్తించేసిన సంగీత దర్శకులందరికీ పేరు పేరునా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ, తమ తియ్యని గొంతు గూటిలో నా పదాలని పొదివి, పొదిగి, గాన పక్షాలను తొడిగి గాలిలోకి ఎగరేసిన గాయనీ గాయక బంధువుల ఆత్మీయతకు ఆదరణకు ఋణగ్రస్తుడినౌతూ, తమ కథని, కథనాన్ని, సన్నివేశాలని, చిత్రవర్ణనని ఊరేగించేందుకు, పాటల పల్లకిని మోసే బోయిగా నన్ను నియోగించిన నిర్మాత దర్శకులందరికీ ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ.....

గత పదిహేనేళ్ళు గా పల్లవిస్తున్న నా గీతాలు తమ చరణాల మీద తాము, తడబడకుండా, సక్రమంగా, స్వతంత్రంగా నిలబడగలిగాయో లేదా అని నిగ్గు తేల్చమని- -మీ ముందు పరీక్షకి నిల్చున్నాను.

ఆకాశాన్ని అందుకోవాలని అలా ఆశ పడుతుంది. ఎగురుతుంది. పడిపోతుంది ఎప్పటికైనా అందుకుంటుందా లేదా అన్న ప్రశ్న కాలం వున్నంత కాలం వుంటుంది.

"పాట యిలా వుండాలి" అనే నా ఆశ ఆకాశం అయితే, నా ప్రతి పాట ఆ నింగిని అందుకోవటానికి ఎగసే తరంగం. అంబరం అందలేదే అని కృంగిపోయి ఆగిపోవటానికి, అలిసిపోవటానికి అవకాశం లేనంత సంబరంగా ఆ తరంగాల మీద నేనూగుతున్న ఈ తారంగం చూడండి.

నా ఈ మాటల్లో నేనేదో పరమార్థాన్ని సాధించేసాను, సాధించేస్తున్నాను అని చాటుకుంటున్న దురహంకారం మీకు ధ్వనిస్తే, ఆ దురహంకారాన్ని మీరు నిగ్గదీసి అడుగనూ వచ్చు. కవిత్వమూ, కాకరకాయ అంటూ నేను కళ్ళగంతలు కట్టుకుని దోబూచులు ఆడుతున్నానని అనిపిస్తే, ఆ నా ఈ అజ్ఞానపు చీకటిని మీరు అగ్గితోటి కడగనూ వచ్చు.

అలా కాక, అటు పదహారు కళల పౌర్ణమి వైపు పెరుగుతూ, ఇటు కటిక నలుపు అమావాస్య వైపు ఒరుగుతూ, అటు పోటులు ఆడుతున్న చలనచిత్ర 'సిరివెన్నెల' సంద్రంలో చిందులేస్తున్న కొన్ని తరంగాల్ని బంధించి గ్రంథస్తం చెయ్యడం ద్వారా, సినీ కవిగా, నా కలలూ కలవరింతలూ, తడబాట్లు పొరబాట్లు, ఆశలూ ఆరాటాలూ దాయి దాయి అంటే జాబిల్లి వచ్చి అరచేతిలో కూచుంటుందని, ఏ మాత్రం అనుమానం లేని నమ్మకంతో, పిలిచే అమ్మ ఒడిలోని పసివాణ్ణి. స్వాగతాలు, ఆకాంక్షల స్వగతాలు ఉన్నాయని మీకనిపిస్తే మీక్కనిపిస్తే మీరు "అవును సుమా!" అని తల పంకించనూ వచ్చు. నా ప్రయత్నానికి భుజం తట్టి కొత్తఊపునివ్వనూ వచ్చు.

మరి నా పాటల తారంగానికి వస్తారా!

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి.

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS